

Apstiprināta ar Tērvetes novada domes 2014. gada 23. oktobra sēdes lēmumu (protokols Nr.15, 18 §)

Tērvete – teiksmainā, bagātā, skaistā

SATURS

IEVADS.....	4
TĒRVETES NOVADA VIZĪTKARTE.....	5
I TĒRVETES NOVADA TELPISKĀ STRUKTŪRA.....	7
1.1. APDZĪVOJUMS UN NOVADA ATTĪSTĪBAS CENTRI.....	7
1.2. LAUKU TERITORIJAS	10
1.3. INFRASTRUKTŪRA	11
1.3.1. SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA.....	11
1.3.2. ELEKTROAPGĀDE.....	12
1.3.3. MELIORĀCIJAS SISTĒMAS.....	12
1.3.4. ŪDENSAPGĀDE UN KANALIZĀCIJA.....	12
1.3.5. IELU APGAISMOJUMS.....	13
II NOVADA EKONOMIKAS SPECIALIZĀCIJA	14
2.1. LAUKSAIMNIECĪBA.....	14
2.2. TŪRISMS.....	14
2.3. VESELĪBAS, APRŪPES UN REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI	15
III NOVADA NĀKOTNES ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS	16
3.1. NOVADA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA.....	16
3.2. ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI.....	17

3.2.1. AKTĪVA, APMIERINĀTA, IZGLĪTOTA SABIEDRĪBA.....	17
3.2.2. KVALITATĪVA DZĪVES, ATPŪTAS UN DARBA VIDE.....	18
3.2.3. ATTĪSTĪBAI UN SADARBĪBAI ATVĒRTA PAŠVALDĪBA	18
3.3. NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	19
3.3.1. NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA.....	19
3.3.2. VADLĪNIJAS NOVADA TURPMĀKAI PLĀNOŠANAI	20
IV NOVADA STRATĒĢISKO MĒRĶU ATBILSTĪBA NACIONĀLO UN REĢIONĀLO PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PRIORITĀTĒM.....	21
V NOVADA ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS ĪSTENOŠANA.....	23

IEVADS

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam (turpmāk – novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija) ir pirmais Tērvetes novada attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka Tērvetes novada teritorijas ilgtermiņa attīstības mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu turpmākajiem 16 gadiem.

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde uzsākta ar Tērvetes novada domes 23.janvāra lēmumu (protokola Nr.29) un atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam (spēkā ar 01.12.2011.).

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir kā kopsavilkums un nākotnes redzējums līdzšinējiem spēkā esošajiem Tērvetes novada attīstības dokumentiem – teritorijas plānojumam 2005.-2017.gadam ar 2009.gada grozījumiem un attīstības programmai 2012.-2018.gadam.

Novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija tiek apstiprināta ar pašvaldības domes lēmumu.

Novada teritoriju attīsta tā iedzīvotāju, uzņēmēju un pašvaldības rīcības un to savstarpējās ietekmes, kā arī ietekmes uz vidi – dabas vidi, dzīves vidi, kultūrvēsturisko vidi. Ilgtspējīgas attīstības redzējums novadam ir visu šo iespējamo rīcību un to radīto ietekmju ietvars, lai nodrošinātu

harmonisku un savstarpēji līdztiesīgu dažādu interešu balansu novada teritorijā. ***Mūsdienu sabiedrībā lielākais izaicinājums ir atrast kompromisu kvalitatīvas dzīves vides un aktīvas ekonomikas līdzāspastāvēšanai. Vienlīdz svarīgi ir radīt jaunas darba vietas, ieviest jaunas tehnoloģijas un saglabāt humānu, iedzīvotājiem draudzīgu vidi.***

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādi nodrošināja Tērvetes novada domes Attīstības nodaļa, piesaistot kartogrāfu un pašvaldības dažādu jomu speciālistus un deputātus.

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas projekts izskatīts pašvaldības domes sēdē un nodots sabiedriskajai apspriešanai, dokumenta galīgā redakcija iesniegta izvērtēšanai Zemgales plānošanas reģionam.

TĒRVETES NOVADA VIZĪTKARTE 2014

Tērvetes novads izveidots ar 2002.gada 9.decembra MK noteikumiem Nr.528, apvienojoties Tērvetes, Augstkalnes un Bukaišu pagastiem. Novads robežojas ar Auces, Dobeles un Jelgavas novadiem, kā arī ar Lietuvas Republiku.

2014.gada 1.janvārī Tērvetes novadā bija reģistrēts 3821 iedzīvotājs.

Tērvetes novada platība ir 22 424,2 ha. Gan vēsturiski, gan ģeogrāfiski, kā arī pēc administratīvā iedalījuma, Tērvetes novads atrodas Zemgales reģionā. Tērvetes novads atrodas aptuveni 80 km attālumā no Rīgas un 30 km attālumā no Zemgales reģiona centra – Jelgavas. Novada apdzīvojuma struktūra ir sadrumstalota, bez izteikta dominējošā attīstības centra. Teritorija ir izteikta lauku vide ar ciemiem un viensētām. Tērvetes novadā nav pilsētu, tajā ir seši ciemi – trīs Tērvetes pagastā, divi Augstkalnes pagastā un viens Bukaišu pagastā. Novada administratīvais centrs atrodas Zelmeņu ciemā, kas ģeogrāfiski ir novada vidus daļā. Četri no sešiem ciemiem atrodas pie reģionālajiem valsts autoceļiem un divi pie vietējiem valsts autoceļiem. Sadrumstalotas apdzīvojuma sistēmas apstākļos lauku teritorijā ir būtiska nozīme pakalpojumu sasniedzamībai, ko nodrošina ceļu tīkls.

Tērvetes novada plānotie pamatbudžeta izdevumi 2014.gadam ir 3 679 759 EUR.

Novada ekonomisko pamatu vēsturiski veido lauksaimniecība un tūrisms, kā arī rehabilitācijas un aprūpes pakalpojumi.

Tērvetes novada nākotnes vadmoftvs ir sadzīvei un uzņēmējdarbībai labvēlīga vide. Laikā, kad Latvijā samazinās iedzīvotāju skaits, mūsu galvenais izaicinājums ir piesaistīt iedzīvotājus, kuri vēlētos šeit atrast savas mājas, laist pasaulē un skolot bērnus, atpūsties un strādāt.

Vērtējot pēc teritorijas attīstības indeksa (2012.gada 29.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.371), Tērvetes novads Latvijā 110 novadu vidū ierindojas 37.vietā, kas visumā ir labs rādītājs. Kaimiņu novadi – Jelgavas novads – 36.vietā, Dobeles novads - 39.vietā, Auces – 80.vietā.

Tērvetes novadā pieejami izglītības iestāžu pakalpojumi, sākot no pirmsskolas, pamatizglītība un vidējā izglītība, kā arī interešu pulciņu nodarbības. Novada aktualitāte 2013./2014.gadā ir pārdomāta un uz kvalitāti vērsta izglītības iestāžu reforma. Līdzšinējo četru skolu vietā reformas rezultātā tiek veidotas divas – Tērvetes novada Augstkalnes vidusskola ar struktūrvienību Bukaišos un Tērvetes novada Annas Brigaderes pamatskola. Vidusskola piedāvā arī vakarskolas programmu, iecerēts strādāt pie mūžizglītības programmām. Ar 2014.gada 1.septembri atklāta rekonstruētā pirmsskolas izglītības grupas „Sprīdītis” ēka Tērvetes pagasta Kroņaucē. Augstkalnē darbojas pirmsskolas grupa „Zvaniņš”. Bērnus uz izglītības iestādēm nogādā trīs skolēnu autobusi. Bukaišos pieejama bērnu pieskatīšanas istaba „Saule” un Tērvetes ciemā - ģimenes atbalsta centrs „Bērnu pasaule”.

Bukaišos, Augstkalnē, Tērvetē un Kroņaucē darbojas bibliotēkas un pieejams internets. Tērvetes novada kultūras nams atrodas Zelmeņu ciemā, kas ir novada administratīvais centrs, Augstkalnē kultūras pasākumi notiek vidusskolas zālē, Bukaišos darbojas tautas nams.

2013.gadā atklāta jauna Tērvetes novada sporta halle – Kroņaucē pie Annas Brigaderes pamatskolas. Augstkalnē 2014.gadā tiek realizēta esošās sporta zāles un vidusskolas internāta ēkas siltināšana. Pēdējos gados uzlabotas sportošanas iespējas Bukaišos, iekārtojot sporta laukumu un trenāžieru zāli.

Bukaišos, Augstkalnē un Kroņaucē darbojas pagastu pārvaldes, kur iespējams veikt maksājumus un saņemt konsultācijas par pašvaldības kompetences jautājumiem.

Zemgali vēsturiski dēvē par Latvijas maizes klēti. Tērvetes novadā 76% no kopējās teritorijas ir lauksaimniecības zemes. Tērvetes novads ir viens no nedaudzajiem Latvijā, kur ievērojamas platības aizņem nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemes ar auglību 55-60 balles un vairāk. Visos novada pagastos darbojas lieli lauksaimniecības uzņēmumi. Latvijā atpazīstams ir A/S „Agrofirma Tērvete” zīmols, kura SIA „TĒRVETES AL” ražo slaveno „Tērvetes alu”.

Tērvetes dabas apstākļi jau vēsturiski likuši pamatus tūrisma un rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai. 1957.gadā Miķeļa Kļaviņa uzsāktais darbs, veidojot Tērvetes meža ainavu parku, vainagojies ar dabas parka „Tērvete” atpazīstamību ne tikai Latvijā – tas nominēts kā Eiropas nozīmes dabas tūrisma galamērķis. Annas Brigaderes vārds un Tērvetes senvēsture ir vērtības, kas saglabājamas nākamajām paaudzēm, ieaudzinot bērnos un jauniešos lepmumu un mīlestību par savu dzimto vietu.

Tērvetes priežu parks lepojas ar Latvijā augstāko un vecāko priežu audzi. Tērvetes apkārtnes veselīgais klimats bija pamats tam, ka 1936.gadā Tērvetē tika uzbūvēta viena no modernākajām sanatorijām Latvijā, kas kopš 1992.gada darbojas kā rehabilitācijas centrs.

Tērvetes novadā bez dabas parka „Tērvete” atrodas arī dabas liegumi „Ukru gārša”, „Svētes ieleja” un „Skujaines un Svētaines ieleja”.

Novada teritorija ir bagāta ar 37 kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem, no kuriem 22 ir valsts nozīmes un 15 vietējas nozīmes.

INOVADA TELPISKĀ STRUKTŪRA

1.1. APDZĪVOJUMS UN NOVADA ATTĪSTĪBAS CENTRI

Tērvetes novadā 2014.gada 1.janvārī bija deklarēts 3821 iedzīvotājs, kas, salīdzinot ar 2003.gadu (4682 iedzīvotāji), ir par 18,4 % mazāk. Tā ir Latvijas lauku teritoriju lielākā sāpe – ievērojams iedzīvotāju skaita samazinājums. Protams, pilsētu pievilksanas spēks iztukšo lauku teritorijas arī citviet Eiropā un pasaulē, tomēr dabas vide vienlaicīgi ar kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību var paaugstināt lauku konkurētspēju dzīvesvietas izvēles situācijā.

Tērvetes novadā ap 60% iedzīvotāju dzīvo ciemos, bet 40 % viensētās. Novadā ir seši ciemi, no kuriem viens – Augstkalnes pagasta Dzeguzēni – raugoties ilgtermiņā, varētu zaudēt ciema statusu. Izveidojoties Tērvetes novadam, tajā bija arī Klūnu ciems Tērvetes novadā, kas zaudēja ciema statusu, izstrādājot Tērvetes novada teritorijas plānojumu 2005.gadā. Iedzīvotāju skaits samazinās arī citos ciemos un viensētās, kur arvien lielāks kļūst veco ļaužu īpatsvars.

Izvērtējot situāciju ar Tērvetes novada apdzīvojumu, tika konstatēts, ka ***vietējās nozīmes centri ilgtermiņa skatījumā ir Zelmeņu ciems un Bukaišu ciems, savukārt novada nozīmes centri ir Augstkalne, Tērvete un Kroņauce.***

Katram no šiem ciemiem ir sava vēsturiska un ekonomiska nozīme Tērvetes novadā. Diemžēl, tikai uz vēsturisko nav iespējams balstīt attīstību, tādēļ jāizvērtē turpmākie plānošanas procesi, izstrādājot jaunus plānošanas dokumentus 2017.-2018.gadā. Jau šobrīd redzams, ka būs nepieciešams par jaunu pārskatīt ciemu robežas un plānoto teritoriju izmantošanu, kā arī apbūves noteikumu prasības. Valsts līmenī sagaidām lielāku skaidrību īpašuma nodokļa sasaistē ar teritorijas lietošanas mērķi. Pašvaldība labprāt redzētu lielāku privātmāju būvniecības pieaugumu. Jau pierādījies, ka Tērvetes vārda atpazīstamība liek cilvēkiem meklēt iespējas šeit būvēt mājas ja ne pastāvīgai dzīvošanai, tad vismaz atpūtai vasarā vai nedēļas nogalēs. Vieni atgriežas mantotajos īpašumos, citi tos pērk. Jaunas mājas pēdējos gados būvējuši arī daļa zemnieku saimniecību īpašnieku.

Turpmāk jāveido mērķtiecīga novada kā dzīvei draudzīgas vides mārketinga politika, spodrinot Tērvetes vēsturiskās vērtības un ekonomisko atpazīstamību, lai piesaistītu jaunus iedzīvotājus.

Lai veicinātu novadā jaunu dzīvojamo māju būvniecību, pašvaldībai plānveidīgi jāmodernizē un jāpaplašina ciemu teritorijās pieejamos centralizētos inženiertehniskos tīklus un pakalpojumus, kā arī ielu infrastruktūru un labiekārtojumu.

Lielākā nozīme jaunu iedzīvotāju piesaistē ir darba vietām un uzņēmējdarbības iespējām. Arī šajā jomā pašvaldībai jāturpina aktīvi apzināt potenciālās ražošanas un biznesa teritorijas un jāreklamē tos pēc iespējas plašākai mērķauditorijai. Lielāka vērtība jāvelta jauniešu iesaistei novada aktivitātēs, tūrismā, uzņēmējdarbībā, lauksaimniecības formu dažādošanas iespēju izziņāšanā. Šāda mērķtiecīga profesionālā izglītošana ar vietējo uzņēmēju un speciālistu atbalstu varētu nest augļus nākotnē, sagaidot jaunu cilvēku palikšanu vai atgriešanos Tērvetes novadā.

Tērvetes novada ciemu nākotnes raksturojums

Attīstības centrs	Nākotnes raksturojums	Īpašā loma novadā	Uzlabojamie rādītāji
Kroņauce (novada nozīmes centrs)	Nodrošināta ciema iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes un attīstītas ražošanas (tai skaitā piegulošo teritoriju) līdzāspastāvēšana. Daudznozaru lauksaimniecības uzņēmums a/s „Agrofirma Tērvete” – alus ražošana, degustēšana, konditorejas un kulinārijas ražotne. Sakārtots un attīstīts dzīvojamais fonds, labiekārtota teritorija. Tirdzniecības un sadzīves pakalpojumu objektu pieejamība. Konkurētspējīga pirmsskolas un pamatskolas izglītība, plašas sporta iespējas, Tērvetes pagasta pārvaldes atrašanās vieta.	Moderns, labiekārtots dzīves, izglītības un atpūtas centrs. Attīstīts un videi draudzīgs valsts nozīmes l/s ražošanas centrs.	Ražošanas objektu ietekmes uz vidi negatīvo faktoru mazināšana (trokšņi, smakas). Ielu tīkla rekonstrukcija un attīstība. Pamatskolas ēkas un stadiona rekonstrukcija.
Tērvete (novada nozīmes centrs)	Valsts nozīmes dabas un vēstures tūrisma centrs ar daudzpusīgu pakalpojumu piedāvājumu un sakārtotu dzīves vidi. Tērvetes sanatorija – reģiona nozīmes	Valsts nozīmes tūrisma un atpūtas centrs, rehabilitācijas un veselības centrs. Dabas izziņas centrs.	RC „Tērvete” pakalpojumu un mārketinga attīstība, dabas izziņas nometņu piedāvājuma veidošana, naktsmītņu tīkla uzlabošana, NAI izbūve

	rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējs ar plašu klientu loku. Tirdzniecības, ēdināšanas, naktsmītņu, transporta un loģistikas, amatniecības un aktīvās atpūtas pakalpojumu pieejamība.	Zemgaļu svētku norises vieta. Vēstures izziņas centrs.	un centralizēto tīklu paplašināšana, Sanatorijas dzīvojamo māju rekonstrukcija. Satiksmes drošības uzlabošana reģionālo autoceļu P95 un P103 krustojumā.
Zelmeņi (vietējas nozīmes centrs)	Plašs pašvaldības pakalpojumu spektrs, kultūras pasākumi, lauksaimniecības un tehnikas pakalpojumi, l/s ražošana, labiekārtota dzīvojamā teritorija, tirdzniecības pakalpojumi.	Novada administratīvais un novada nozīmes kultūras pasākumu centrs, novada brīvprātīgo ugunsdzēsēju bāze.	Novada administratīvās un kultūras nama ēkas renovācija, brīvprātīgo ugunsdzēsēju bāzes paplašināšana un modernizācija. Dzīvojamo māju teritorijas labiekārtošana.
Augstkalne (novada nozīmes centrs)	Kvalitatīva, labiekārtota dzīves vide. L/s pakalpojumu pieejamība, l/s ražošana, tirdzniecība. Daudzpusīgas izglītības iespējas, attīstīts sporta centrs. Augstkalnes pagasta pārvalde. Kultūrvēsturisko pieminekļu apskates vieta (Mežmuižas pils komplekss, baznīca).	Augstkalnes pagasta centrs. Vieta ar spēcīgu identitāti. Sporta centrs. Vēstures un izglītības centrs. Aktīvu sabiedrisko organizāciju darbības centrs.	Ielu tīkla rekonstrukcija un ielu apgaismojuma attīstība. Izglītības piedāvājuma dažādošana. Vidusskolas ēkas turpmākā renovācija. Mežmuižas vēsturiskās teritorijas sakārtošana.
Bukaiši (vietējas nozīmes centrs)	Kvalitatīva, labiekārtota dzīves vide. Daudzpusīgs atpūtas un mūžizglītības piedāvājums. Bukaišu pagasta pārvalde. Novada ceļu uzturēšanas bāze.	Bukaišu pagasta centrs, aktivitāšu norises vieta. Dabas izziņas centrs.	Teritorijas labiekārtošana. Sabalansēta esošo ražošanas teritoriju attīstība. Novada ceļu uzturēšanas bāzes attīstība.

Visos Tērvetes novada ciemos plānota :

- sabalansēta dzīves vides un ražošanas un darījumu teritoriju attīstība,
- sabiedriskā transporta pieejamība,
- tirdzniecības pakalpojumu minimālā groza nodrošināšana,
- pašvaldības pakalpojumu pieejamība, t.sk. pirmsskolas, pamata un vidējās izglītības sasniedzamība,
- primārā veselības aprūpe (ģimenes ārsts).

Galvenais uzdevums ilgtermiņā ir stiprināt un attīstīt Tērvetes novada esošo ciemu dzīvotspēju.

1.2 LAUKU TERITORIJAS

Tērvetes novadā lauku teritorijas – teritorijas ārpus ciemiem – ir būtiska novada resursu daļa, ne tikai platības ziņā, bet arī daudzveidības ziņā. Tās ir vērtīgās lauksaimniecības zemes, dabas objekti – parki un aizsargājamās teritorijas, lauku darba un atpūtas vide, ainaviskās un kultūrvēsturiskās teritorijas.

Stratēģiski nozīmīgākās Tērvetes novada attīstībai ir augstvērtīgās un ražīgās lauksaimniecības zemes, kas nodrošina lauku teritoriju apsaimniekošanu un sakoptību, investīcijas modernā un mūsdienīgā lauksaimnieciskajā ražošanā, kā arī kalpo kā pamatresurss vidējām un mazajām lauku saimniecībām. Plānojot iedzīvotājiem un videi draudzīgu un līdzsvarotu attīstību, būtiski ir nodrošināt abu šo saimniekošanas veidu līdzāspastāvēšanu. Tas ir vitāli svarīgi, lai *nezaudētu Latvijai vēsturiski raksturīgo lauku ainavu un dzīvesveidu*. Šāda Zemgales lauku teritoriju attīstības vīzija definēta arī Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā (2007.g.):

„- Zemgale – labvēlīgas dzīves vides reģions;

- reģions ar Zemgalei raksturīgo kultūrvidi un ainavu, kur saglabāts līdzsvars starp cilvēku un vidi...”

Ja vērtīgās lauksaimniecības zemes ir pamats lauku saimniecību kā dzīvesveida saglabāšanai, tad ainaviskās teritorijas un dabas parka „Tērvete” apkārtnē, kā arī Tērvetes vārda atpazīstamība Latvijā ir pamats tam, lai pakāpeniski atjaunotos un attīstītos lauku sētu apbūve kā pastāvīga dzīvesvieta vai „otrās mājas.” Pēdējos gados novērojama jaunu ģimenes māju un vasaras māju būvniecības pieauguma tendence, īpaši Tērvetes ciema apkārtnē. Domājams, atveseļojoties Latvijas ekonomikā un uzlabojoties iedzīvotāju maksātspējai, šī tendence turpināsies un bagātinās Tērvetes novadu ar jauniem īpašumiem un iedzīvotājiem. Tādēļ pašvaldībai jau savlaicīgi jāplāno tās sniegto pakalpojumu un infrastruktūras attīstība, lai padarītu novada teritoriju par iespējami pievilcīgāku investīcijām. Tas attiecas uz :

- pašvaldības ceļu uzturēšanu mobilitātes iespēju nodrošināšanai;
- atbalstu lauku ekonomikas dažādošanai (netradicionālā l/s, veselības pakalpojumi, tūrisms, amatniecība kā papildus nodarbes);
- tūrisma plūsmas mērķtiecīgu paplašināšanu (mārketingis) no galvenajiem objektiem uz plašāku novada teritoriju.

Tērvetes novada teritorijā, saskaņā ar MK12.10.2010. noteikumiem Nr.977 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”, atrodas ievērojamas platības nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemju. Tās atspoguļotas arī grafiski Tērvetes novada Teritorijas plānojumā 2005.-2017.gadam ar 2009.gada grozījumiem. Līdz ar to Tērvetes novadā tiek rūpīgi izvērtētas zemes dalīšanas ieceres, atļaujot veikt atdalīšanu vērtīgajās lauksaimniecības zemēs tikai esošu lauku sētu apbūves uzturēšanai, nosakot, ka šim nolūkam atdalāmā platība nav mazāka par 1ha. Lielākā lauku teritoriju īpašumu sadrumstalošana ir notikusi, sākoties Zemes reformai 1992.gadā, izpērkot sertifikātus.

Tērvetes novadā ir senas lauksaimniecības tradīcijas un vēl joprojām, neskatoties uz lielo zemes apsaimniekotāju nostiprināšanos, pastāv samērā daudz veiksmīgu mazo un vidējo zemnieku saimniecību.

Lauku teritoriju attīstības virzieni:

- nodrošināt lauku teritoriju iedzīvotājiem ciemu un tajos pieejamo pakalpojumu sasniedzamību;
- uzlabot un attīstīt horizontālās un vertikālās saites starp Tērvetes novada attīstības centriem;
- veicināt pakalpojumu dažādošanu novada attīstības centros;
- saglabāt Tērvetes novada ainavisko lauku teritoriju ar viensētu apbūvi;
- veicināt sabiedriskā transporta un valsts ceļu infrastruktūras kavlitāti, pilsētu pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai.

1.3. INFRASTRUKTŪRA

1.3.1. SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA

Tērvetes novadā ir pietiekams ceļu tīkla blīvums, kas nodrošina iedzīvotājiem dažādu pakalpojumu centru sasniedzamību. Novada teritoriju šķērso valsts reģionālie autoceļi:

- **P95 (Jelgava-Lietuvas robeža)**, pie kura atrodas novada ciemi Augstkalne, Zelmeņi un – krustojumā ar P103 – Tērvete. Augstkalnē šim autoceļam pieslēdzas valsts vietējais ceļš V1106, kas ir galvenā sasaiste ar Bukaišu ciemu un tālāk – Auces novadu;
- **P103 (Dobele – Bauska)**, pie kura atrodas Kroņauces ciems (krustojumā ar P96) un Tērvetes ciems (krustojumā ar P95). Tērvetes ciemā šim autoceļam pieslēdzas valsts vietējais ceļš V1112, kas ved uz SAC”Tērvete”.
- **P96 (Jelgava – Auce)**, kas šķērso novada nelielu Z daļas teritoriju un pie kura krustojumā ar P103 atrodas Kroņauces ciems.

Bez jau minētajiem ceļiem, kas ir galvenās transporta artērijas Tērvetes novadā, ciemu un lauku teritoriju savstarpējā sasaistē nozīmīgi ir arī valsts vietējie autoceļi V1111, V1056, V1122, V1107, V1078, V1108, V1135. Tie ģeogrāfiski pārsvarā izvietoti novada D un DR daļā – Bukaišu un Augstkalnes pagastos, kur ir mazāk ciemu un lielākas lauku teritorijas.

Valsts autoceļu stāvoklis Tērvetes novada teritorijā nav kritisks, taču tiem tuvākajā nākotnē nepieciešams veikt rekonstrukcijas darbus dažādos posmos (īpaši posmā Tērvete – Augstkalne – Lietuvas robeža), lai nodrošinātu šo ceļu drošu ekspluatāciju. Tā kā valsts ceļu ikdienas uzturēšanai, acīmredzot, līdzekļu pietiek tikai minimālo darbu apjomiem, regulāri izpaliek ceļu profilu veidošana, grāvju uzturēšana, apauguma noņemšana un ceļu virskārtas atjaunošana. Nepieciešamos rekonstrukcijas darbus Tērvetes novada dome apzinājusi un iesniegusi gan Zemgales plānošanas reģionam, gan Satiksmes ministrijai un Latvijas Pašvaldību savienībai. Nozīmīgākie no tiem iekļauti VAS „Latvijas valsts ceļi” 2014.-2020.gadu rīcības plānos.

Stratēģiski nozīmīga Tērvetes novada ilgtermiņa attīstībai ir lielākā tūrisma objekta – Tērvetes un dabas parka „Tērvete” sasniedzamība, īpaši pārrobežu sasaiste ar Lietuvas Republiku. Satiksmes drošības nodrošināšanai novada dome iekļāvusi savā attīstības programmas rīcību daļā sadarbību ar VAS „Latvijas valsts ceļi” par apļveida krustojuma izbūvi Tērvetes ciemā P95 un P103 krustojumā.

Novada iedzīvotājiem nozīmīga ir autoceļa posma Augstkalne-Bukaiši rekonstrukcija (V1106), kas nodrošina Bukaišu pagasta centra sasaisti ar novada administratīvo centru, citiem novada centriem un tālāk – Dobeli, Jelgavu, Rīgu.

Stratēģiska nozīme Tērvetes tūrisma infrastruktūras attīstībā ir jau līdzšinējos attīstības dokumentos plānotajam veloceliņam Tērvete – Kronauce ar starpnovadu sasaisti – uz Zaļeniekiem Jelgavas novadā un Dobeli Dobeles novadā.

Paralēli valsts ceļu tīklam Tērvetes novadā ir pietiekami blīvs pašvaldības ceļu tīkls (kopā ~188 km), kas kopumā apmierina iedzīvotāju vajadzības. Regulāri notiek šo ceļu apsaimniekošanas un ikdienas uzturēšanas darbi, tomēr ilgtermiņā nozīmīgs ir ES fondu finansējums, lai veiktu investīcijas noslogotāko ceļu posmu rekonstrukcijā. Šie ceļu posmi tiks noteikti līdz 2014.gada beigām sarunās ar novada iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī, ņemot vērā Tērvetes novada Attīstības programmā 2012.-2018.gadam rīcības plānā un investīciju plānā definētos prioritāros pašvaldības ceļu posmus.

1.3.2. ELEKTROAPGĀDE

Tērvetes novadu šķērso 110 kV elektrolīnija teritorijā starp Zelmeņu un Tērvetes ciemiem ar elektroapakšstaciju pie Tērvetes pamatskolas. A/S „Sadales tīkls” regulāri un pakāpeniski veic savu 20 kV līniju posmu rekonstrukcijas, gan modernizējot gaisvadu līnijas, gan izbūvējot kabeļus. Pozitīvi vērtējama kabeļlīnijas izbūve dabas parka „Tērvete” un Tērvetes centra (pie P95 un P103 krustojuma) teritorijā, kā arī plānotā transformatoru apakšsācijas modernizācija Kronaucē pie P103 un P96 krustojuma.

1.3.3. MELIORĀCIJAS SISTĒMAS

Tā kā Tērvetes novada teritorijas lielāko daļu – 76 % - veido lauksaimniecības zemes, no kurām savukārt apmēram 80 % ir meliorētas, tad meliorācijas sistēmām ir būtiska nozīme novada kopējā infrastruktūrā. Ņemot vērā, ka šīs meliorācijas sistēmas izbūvētas pārsvarā 40 – 50 gadus atpakaļ, tās ir gan morāli, gan fiziski novecojušas, par ko liecina bieži sistēmu nosprostojumi, kad applūst gan lauki, gan ceļi. Pozitīva ir tendence, ka 2013.gadā un 2014.gada sākumā Tērvetes novada būvvaldē iesniegti būvniecības pieteikumi un uzsākta projektēšana meliorācijas sistēmu rekonstrukcijai vairākos zemes īpašumos. Būtiskākās problēmas meliorācijas sistēmu sakārtošanā rodas, ja nevienojas visi zemes īpašnieki, kuru īpašumos sistēma darbojas. Aktuālāk tas ir ciemu teritorijās, kur zemes īpašumi ir nelieli un sistēmas apsaimniekošanā jāiesaistās daudziem īpašniekiem.

1.3.4. KANALIZĀCIJA UN ŪDENSAPGĀDE

Centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas Tērvetes novadā darbojas visās ciemu teritorijās, kā arī SAC „Tērvete” un daļā agrākā Klūnu ciema. Sistēmas pakāpeniski noveco un to rekonstrukcija jāveic plānveidīgi, paredzot līdzekļus gan pašvaldības budžetā, gan piesaistot ES finansējumu.

Reljefa un apbūves sadrumstalotības dēļ, sarežģīta ir situācija Tērvetes ciemā. Tā teritorija telpiski un inženiertehniski sadalās vairākās daļās: daudzdzīvokļu māja „Labrenči” - muzejs - estrāde un Pagasta ēka sasaistē ar padomju armijas bāzes teritoriju; individuālo māju apbūve pie autoceļa P103 un Sanatorijas dzīvojamā apbūve, kā arī atsevišķi „RC Tērvete” ēka. Izstrādājot vairākus tehniski ekonomiskā pamatojuma risinājuma variantus NAI izbūvei, pašvaldībai nācās secināt, ka ES fondu naudu šajā situācijā pie patreizējiem nosacījumiem piesaistīt nav iespējams. Līdz ar to notekūdeņu kvalitāte jāuzlabo pakāpeniski par pašvaldības līdzekļiem.

Savukārt Kroņauces ciemā NAI pastāvīgi pārslogo alus darītavas notekūdeņi. Plānots, ka 2015.gada beigās līdz ar alus darītavas rekonstrukcijas pabeigšanu, darbu uzsāks ražotnes individuālās attīrīšanas iekārtas.

1.3.5. IELU APGAISMOJUMS

Lai nodrošinātu iedzīvotājiem kvalitatīvu dzīves vidi, kā viens no pirmajiem jaunā deputātu sasaukuma lēmumiem 2013.gadā bija investēt līdzekļus ielu apgaismojuma nodrošināšanai visos novada ciemos. 2013.gadā jau tika realizēta ielas gaismekļu nomaina Kroņaucē (par ES projekta naudu), kā arī uzstādītas ielu laternas Augstkalnes centrā pie vidusskolas un baznīcas. 2014.gadā plānots izgaismot gan pašvaldības iestādes, gan ielas un ceļus:

- Kroņaucē no pirmsskolas iestādes „Sprīdītis” līdz A.Brigaderes pamatskolai, izgaismojot arī ceļu līdz autobusu pieturai pie P96;
- Tērvetē no Tērvetes kapiem līdz autobusu pieturai pie Pagasta ēkas un no Sanatorijas dzīvojamām mājām līdz autoceļiem P95 un P103;
- Zelmeņos rekonstruēt esošo apgaismojumu ciema centrā un individuālo māju teritorijā pie autoceļa P95;
- Augstkalnē rekonstruēt esošo apgaismojumu gar ielu no pakalpojumu centra līdz ciema robežai (individuālo māju teritorija);
- Bukaišos izgaismot gājēju celiņu no pakalpojumu centra uz tautas namu.

Turpmāk secīgi jāplāno nepieciešamo ielu apgaismojumu, iekļaujot ikgadējā pašvaldības investīciju plānā.

II NOVADA EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA

Visos līdzšinējos Tērvetes novada attīstības plānošanas dokumentos kā novada galvenās ekonomikas nozares minētas lauksaimniecība un tūrisms. Kā vēsturiska un plānveidīgi atjaunojama pakalpojumu nozare 2012.-2018.gada Attīstības programmā definēta veselības, aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu sfēra. Gan Tērvetes novada Teritorijas plānojums, gan Attīstības programma izstrādātas, lai veicinātu šo nozaru attīstību un investīciju piesaisti. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi paredz iespējas attīstīt esošos un veidot jaunus tūrisma, l/s ražošanas objektus, kā arī stimulēt mājražošanu un amatniecību kā iedzīvotāju aktivizēšanas un papildu ienākumu gūšanas veidus.

2.1. LAUKSAIMNIECĪBA

Tērvetes novadā 76 % teritorijas ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, no šīm platībām aptuveni 80 % ir meliorētas. Ievērojama daļa zemju atbilst nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemju statusam. Vidējā zemju auglība Tērvetes novadā ir 55-60 balles, atsevišķos masīvos tā var sasniegt 80 balles un vairāk. Līdz ar to Tērvetes novadā praktiski nav neapsamniekotu platību un pieprasījums pēc zemes, kā arī zemes cena un kadastrālā vērtība pastāvīgi pieaug. Diemžēl šis pieprasījums ir atstājis jūtamu iespaidu uz zemes nodokli Tērvetes novada teritorijā. Nodoklis ar katru gadu būtiski pieaug – 2012.gadā pieaugums bija 23,6% pret 2011.gadu, bet 2013.gadā – 20,9% pret 2012.gadu. Tērvetes novada pašvaldība uzskata, ka, *lai aizsargātu Tērvetes novada iedzīvotāju intereses, valsts līmenī jānosaka ierobežojumi nekontrolējama tirgus cenu kāpuma ietekmei uz nekustamā īpašuma nodokli.*

Tērvetes novadā intensīvā lauksaimniecība ir galvenais teritorijas apsaimniekošanas veids ar savu ietekmi uz ainavu un vidi, kā arī uz iedzīvotāju dzīvesveidu.

2.2. TŪRISMS

Tērvetes vārda atpazīstamība Latvijā ir nozīmīgākais resurss tūrisma attīstībai novada teritorijā. Šo atpazīstamību veidojuši dažādi faktori :

- vēsture (Tērvetes pilskalns, seno zemgaļu vietas, Kalnamuižas baznīca, grāfu Pālēnu muižas apbūve, Mežmuižas apbūve);
- daba (Tērvetes priedes, sausais, saulainais klimats, ainaviskās, koptās lauku teritorijas Zemgales līdzenumā);
- aktīva, plānveidīga saimnieciskā darbība (spēcīgi l/s uzņēmumi un saimniecības, atpazīstami produkti – „Tērvetes alus”, zirgkopības nozare, Tērvetes sanatorija, dabas parks „Tērvete”).

Balstoties uz esošo atpazīstamību, ar plānveidīgu un efektīvu visu nozaru sadarbību jāstiprina Tērvetes vārda skanējums, ***jāveido vienota reklāmas politika un jāpaplašina tūrisma piedāvājums:***

- attīstot jaunus apskates, izziņas un pakalpojumu objektus;
- paplašinot un dažādojot naktsmītņu tīklu;
- veidojot kompleksus piedāvājumus dažādām mērķauditorijām.

Tādējādi, piesaistot novada teritorijai vairāk apmeklētājus ne tikai kā vienas dienas tūristus, bet jau kā nedēļas nogales vai pat atvaļinājuma atpūtniekus, jo sevišķi ģimenes ar bērniem, tiktu attīstīts papildus pakalpojumu tīkls un dažādotas uzņēmējdarbības formas Tērvetes novadā.

2.3. VESELĪBAS, APRŪPES UN REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI

Vēsturiski Tērvete, pateicoties priežu mežam un sausajam, saulainajam klimatam, tika izvēlēta kā vieta plaušu sanatorijas ierīkošanai un 1932. gadā – jaunas, tolaik modernas ēkas būvniecībai. Tērvetes (agrāk Kalnamuižas) sanatorija, 20. gadsimta 30. gados bija lielākā un modernākā tuberkulozes sanatorija Baltijas valstīs. Mūsdienās ēka ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis un darbojas kā rehabilitācijas centrs – Tērvetes novada kapitālsabiedrība SIA „RC Tērvete”.

Tērvetes novadam ļoti būtiski ir paplašināt šo pakalpojumu nozari, jo tas nozīmē jaunas darbavietas Tērvetes un apkārtnes iedzīvotājiem, kā arī klientu piesaisti un citu pakalpojumu attīstību. Turpmākā RC „Tērvete” attīstība mērķtiecīgi jāveicina Zemgales reģiona mērogā, kā arī pārrobežu kontekstā.

Pašvaldību reformu rezultātā Tērvetes novads pārņēma SAC „Tērvete”, kas teritoriāli atradās novadā, taču bija agrākā Dobeles rajona iestāde. Centra ēkas ir morāli un fiziski novecojušas, tajās ir lieli siltuma zudumi un neekonomisks plānojums, kas rada lielus ikdienas uzturēšanas izdevumus. Rezultātā ir grūti konkurēt sociālās aprūpes pakalpojumu tirgū, jo ir augstas pamatizmaksas.

SAC „Tērvete” galvenais uzdevums ir kļūt par finansiāli patstāvīgu iestādi, kas spēj dzīvot un attīstīties bez pašvaldības dotācijas, pretējā gadījumā tās uzturēšana novadam kļūst ilgtermiņā neracionāla. Te jāņem vērā arī novada iedzīvotāju klientu īpatsvars, kā arī darba vietas un līdz ar to – centra sociālās funkcijas novada kopējā nodarbinātības kontekstā.

III NOVADA NĀKOTNES ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBA

3.1. TĒRVETES NOVADA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Tērvetes novada Attīstības programmā 2012. - 2018.gadam novada attīstības vīzija definēta sekojoši:

Tērvetes novads attīstības vīzijā ir teritorija, kurā :

- Tērvetes novads ir patstāvīga administratīvi teritoriālā vienība,
- dabas un kultūrvēsturiskais mantojums ir harmonijā ar mūsdienīgu dzīves un atpūtas vidi,
- noris aktīva saimnieciskā dzīve,
- saskaņoti tiek risinātas sociālās, vides un tautsaimniecības problēmas,
- Tērvetes novads ir starptautiski atpazīts dabas tūrisma centrs,
- Tērvetes novads ir populārs atpūtas, rehabilitācijas un veselības centrs,
- Tērvetes novads ir viens no Latvijā atpazīstamākajiem lauksaimnieciskās darbības centriem,
- Tērvetes novada teritorija ir vieta, ko labprāt izvēlas par dzīves vietu arī tie, kam darba vieta ir citur.

Savukārt, balstoties uz Zemgales plānošanas reģiona attīstības dokumentiem, Tērvetes novada nākotnes vīzijā minētie uzstādījumi sasauca gan ar reģiona attīstības programmas 2008.-2014.gadam noteikto stratēģisko mērķi – **dzīves kvalitātes nodrošināšana**, gan ar Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā (16.10.2007) definēto vīziju – „ ... **labvēlīgas dzīves vides reģions, ... ar Zemgalei raksturīgo kultūrvidi un ainavu, kur saglabāts līdzsvars starp cilvēku un vidi...**”

Domājot par Tērvetes novada simbolisko nākotnes vīziju, strādājot pie ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, kā atslēgas vārdi izkristalizējās: „**Tērvete – teiksmainā, bagātā, skaistā.**”

Te ietvertas tās Tērvetes novada teritorijas pamatvērtības, kas jau gadu simtos noteikušas šīs apkārtnes līdzšinējo attīstību: skaistā daba un auglīgā zeme, kas bijis priekšnoteikums senai un notikumiem bagātai vēsturei.

Darba grupā tikai definēts, ka galvenais mūsdienu izaicinājums, lai saglabātu Tērvetes novada līdzšinējās vērtības – dabas vidi un iedzīvotājus kā vēsturiskās vides veidotājus – ir **līdzsvarota intensīvās ražošanas, dabas vērtību un cilvēku dzīves vides attīstība.**

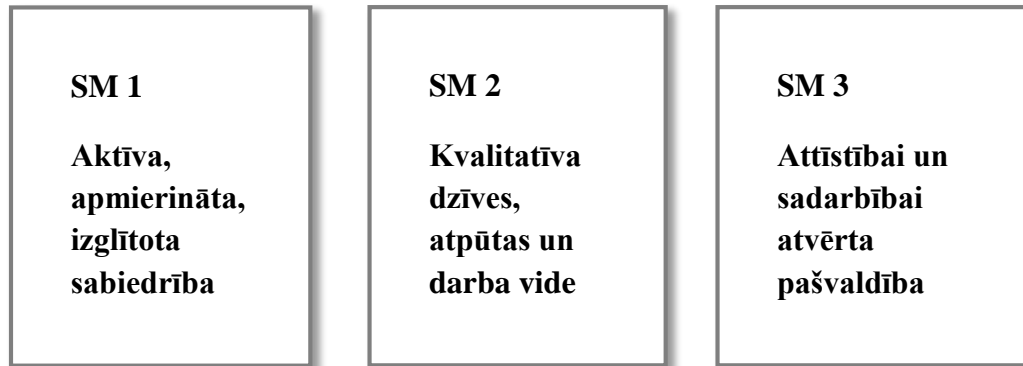
Lai tiecoties pēc bagātības, nenoplicinātu auglīgo zemi, neaizmirstu par Tērvetes priedēm un – pats galvenais – nepazaudētu cilvēkus, kuriem Tērvete ir mājas.

Pašvaldības loma šajā sarežģītajā situācijā ir veicināt attīstības projektus, identificēt problēmsituācijas, iniciēt visu ieinteresēto pušu sarunas un panākt labākos iespējamus risinājumus.

3.2. ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTE UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI

Tērvetes novada ilgtermiņa prioritāte ir **APMIERINĀTI IEDZĪVOTĀJI SAKĀRTOTĀ VIDĒ**

Tērvetes novada Attīstības programmā 2012.-2018. ir definēti novada **STRATĒĢISKIE ATTĪSTĪBAS MĒRĶI**:

Attīstības programmā noteikti uzdevumi šo mērķu sasniegšanai un izstrādāta konkrēta rīcības programma. Pašvaldība plānveidīgi attīsta savu izglītības iestāžu infrastruktūru, veicina uzņēmējdarbību un investē dzīvojamās vides labiekārtošanā.

3.2.1. AKTĪVA, APMIERINĀTA, IZGLĪTOTA SABIEDRĪBA

Pirmais pašvaldības stratēģiskais mērķis ir iedzīvotājs – sabiedriski un ekonomiski aktīvs, patriotisks un lojāls savam novadam, izglītots un prasmīgs savā darbībā. Iedzīvotājs ir novada attīstības un nākotnes pamats. Pēdējo gadu dramatiskās izmaiņas lauku teritoriju demogrāfiskajā situācijā liek novērtēt cilvēku nozīmi valsts kopējā attīstībā. Valsts definētā līdzsvarotā Latvijas attīstība nav iedomājama bez jauniem cilvēkiem, ģimenēm, bērniem. Diemžēl realitātē mūsu sabiedrība noveco, jaunie cilvēki aizbrauc darba meklējumos uz ārzemēm un dibina tur savas ģimenes. Kopējai valsts politikai jābūt vērstai uz to, lai šis jaunais iedzīvotājs paliktu savā dzimtajā vietā. Uzņēmējdarbības atbalstam un nodokļu politikai jābūt vērstai uz ekonomikas aktivizēšanu, jo īpaši teritorijās, kas attālinātas no lielajiem attīstības centriem.

Pašvaldība personīgi pateicas jaundzimušo bērnu vecākiem un sumina jaunus novada iedzīvotājus īpašā pasākumā, skaidri pasakot, ka iedzīvotājs ir novada galvenā vērtība.

Pašvaldība nodrošina novadā modernu, konkurētspējīgu un pieejamu pirmsskolas, pamata un vidējo izglītību.

Pašvaldība piedāvā iedzīvotājiem iespējas darboties kultūras un sporta kolektīvos, piedalīties pasākumos, atbalsta interešu grupas un mūžizglītību. Pašvaldība veido iedzīvotājiem labvēlīgu, audzinošu, izglītojošu dzīves vidi, kurā katram indivīdam ir iespējas sevi realizēt pozitīvi.

Pašvaldība atbalsta veselīgu dzīvesveidu, nodrošinot sporta iespējas un veselības pakalpojumu sasniedzamību. Pašvaldība nodrošina sociālo pakalpojumu pieejamību un drošu dzīves vidi, ciktāl tas ir pašvaldības policijas kompetencē.

3.2.2. KVALITATĪVA DZĪVES, ATPŪTAS UN DARBA VIDE

Ikviens no mums vēlas dzīvot, strādāt un atpūsties vidē, kas atbilst mūsu priekšstatiem par sakārtotību. Tērvetes novada pašvaldība kā nozīmīgu stratēģisko mērķi definējusi šīs vides kvalitāti. Ar kvalitāti saprotot līdzsvaru starp inovatīvu attīstību, progresīvām saimniecības metodēm un tīru, nepiesārņotu dabu. Mūsdienu prasībām atbilstošs labiekārtojums – ielu apgaismojums, sakārtoti ceļi, attīrīti notekūdeņi un efektīva atkritumu apsaimniekošana - ir pašsaprotams, un pašvaldība šos pakalpojumus iedzīvotājiem savu iespēju robežās arī plāno un nodrošina.

Latvijā jau ilgtermiņā ir neapmierinošs valsts autoceļu tīkla stāvoklis, kas apgrūtina gan darba vietu, gan pakalpojumu sasniedzamību, jo īpaši attālākās lauku teritorijās. Sadarbībā ar Zemgales plānošanas reģionu novadi ir definējuši prioritāri rekonstruējamos valsts ceļu posmus savās teritorijās laika posmā 2014.-2020. Savukārt ilgtermiņā nepieciešams plānot visu valsts ceļu sakārtošanu un satiksmes drošības uzlabošanu.

Plānojot kvalitatīvu atpūtu, pašvaldībai jādomā par labiekārtotu peldvietu izveidi, jāturpina uzsāktais darbs bērnu rotaļu laukumu iekārtošanā, jāveic Kronauces stadiona rekonstrukcija un citi projekti, kas definēti attīstības programmas rīcības plānā un investīciju plānā.

3.2.3. ATTĪSTĪBAI UN SADARBĪBAI ATVĒRTA PAŠVALDĪBA

Pašvaldība iniciē un organizē tās teritorijā esošo interešu grupu, iedzīvotāju un uzņēmēju sadarbību dažādu jautājumu risināšanā, viedokļu izziņāšanā, novada teritorijas attīstības plānošanā un citos procesos.

Pašvaldība nodrošina uzņēmēju investīciju projektu un iedzīvotāju interešu sabalansēšanu.

Pašvaldība savā darbā pielieto modernas un plašai sabiedrībai pieejamas saziņas un informācijas apmaiņas metodes un līdzekļus.

Domājot par jaunu darbavietu veidošanu, pašvaldība aktīvi strādā pie jaunu uzņēmēju un pakalpojumu piesaistes novada teritorijā – RC „Tērvete” piedāvāto ārstniecības pakalpojumu dažādošana un mārketinga uzlabošana, labvēlīgu nomas un apbūves noteikumu veidošana, sadarbība ar valsts institūcijām, NVO un citām aktīvām iedzīvotāju grupām.

Pašvaldība atbalsta novada aktīvo jauniešu kustību, iesaistot jauniešus visdažādākajos pasākumos, līdz ar to veidojot viņu nostāju un zināšanas plašā spektrā, kā arī ieaudzinot sava novada patriotismu. Tikai novada attīstības interesēs ir sniegt jauniešiem informāciju par iespējām savu nākotni plānot tieši šeit. Svarīgi šajā misijā iesaistīt arī novada uzņēmējus, ieinteresējot jauniešus praksē izmēģināt darboties dažādās nozarēs, piedāvājot stipendijas vai cita veida atbalstu talantīgajiem bērniem.

3.3. NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

3.3.1. NOVADA TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Tērvetes novada telpiskās attīstības vīzija pirmo reizi minēta novada Attīstības programmā 2012.-2018. un atspoguļota grafiskajā pielikumā. Tā pamatojas uz spēkā esošo Tērvetes novada Teritorijas plānojumu 2005.-2017. ar 2009.g. grozījumiem. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas noteiktā Tērvetes novada telpiskās attīstības perspektīva ir kā ietvars līdzšinējiem attīstības plānošanas dokumentiem kopskatā ar kaimiņu novadu teritorijām un to savstarpējo ietekmi. Tās ir aizsargājamās dabas un ainavu teritorijas, transporta koridori un iedzīvotāju plūsmas, pakalpojumu un apdzīvojuma struktūra. Telpiskā attīstības perspektīva atspoguļo arī plānoto tūrisma areālu izvietojumu attiecībā pret esošajiem centriem un ceļu tīklu, kā arī ražošanas objektu teritorijām. Grafiskajā pielikumā skaidri redzams rekreācijas, pakalpojumu, uzņēmējdarbības objektu un teritoriju izvietojums attiecībā pret autoceļiem, lauku teritorijām un apdzīvotajām vietām. Tas ļauj identificēt iespējamās turpmākajā teritorijas plānošanas procesā risināmās problēmas.

Stratēģiski nozīmīgas ir kopīgās starpnovadu interešu teritorijas – Zaļenieku pagasts Jelgavas novadā (dabas parks Tērvete), Ukru pagasts Auces novadā (Ukru gārša), autoceļu piegulošās zonas Jelgavas, Auces un Dobeles novados, ilgtermiņā plānojot kopīgus tūrisma maršrutus un velo celiņus.

3.3.2. VADLĪNIJAS NOVADA TURPMĀKAI ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

Tērvetes novada teritorijas attīstības plānošanas vadlīnijas izstrādātas, pamatojoties uz Zemgales plānošanas reģiona izstrādātajām vadlīnijām un līdzšinējiem Tērvetes novada attīstības plānošanas dokumentiem (Attīstības programma 2012.-2018. un Teritorijas plānojums 2005.-2017. ar 2009.g.grozījumiem). Vadlīnijas ievērojamas, izstrādājot turpmākos novada attīstības plānošanas dokumentus, kas būs šīs ilgtspējīgas attīstības stratēģijas realizācijas instruments.

- Tērvetes novadā attīstāma esošā apdzīvojuma sistēma, nodrošinot mūsdienu prasībām atbilstošu teritorijas labiekārtojumu, inženiertehnisko infrastruktūru un mājokļu kvalitāti novada ciemos Kroņaucē, Tērvetē, Zelmeņos, Augstkalnē un Bukaišos. Atbalstāma lauku apbūves (viensētu) atjaunošana, kā arī jauna būvniecība, ievērojot ainavu teritoriju specifiku;
- Atbalstot jaunas būvniecības ieceres, īpaša vērība vēršama degradēto teritoriju sakārtošanai un teritorijas labiekārtošanai;
- Jaunu mājokļu, pakalpojumu objektu un darba vietu attīstīšanai primāri izmantojama jau pieejamā inženiertehniskā infrastruktūra (novadu ciemos un tiem piegulošajās zonās), pēc iespējas sakārtojot pamestas, neizmantotas teritorijas;
- Plānojot ražošanas teritoriju rekonstrukciju un attīstību, efektīvi izmantot jau esošo infrastruktūru un izvirzīt stingras prasības šo objektu un plānoto tehnoloģiju ietekmes uz vidi un iedzīvotājiem izvērtējumam;
- Sekmējot esošo viensētu saglabāšanu, atļaut arī turpmāk atdalīt no nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemēm teritorijas līdz 1 ha ap esošajām viensētām to uzturēšanai;
- Veicināt jaunu pakalpojumu, amatniecības un mājražošanas attīstību novada teritorijā, paplašināt tūrisma infrastruktūru (viesu māju tīkls, kempingu teritorijas);
- Veicināt RC”Tērvete” attīstību par Zemgales reģiona un pārrobežu nozīmes veselības centru ar atbilstošu pakalpojumu un infrastruktūras līmeni;
- Attīstīt Tērvetes ciemu kā novada tūrisma centru;
- Nodrošināt Kroņauces ciema iedzīvotāju dzīves apstākļu nepasliktināšanos, ciema teritorijā un tās pierobežas zonā esošo ražošanas objektu attīstības rezultātā (videi draudzīgas tehnoloģijas, atdalošās zaļās teritorijas, norobežojošas aizsargbarjeras utml.);

- Veicināt izglītības, sporta, kultūras, atpūtas objektu un pakalpojumu attīstību un pieejamību visos novada pagastos;
- Nodrošināt plānveidību un pēctecību, izstrādājot ikgadējos un vidēja termiņa rīcības dokumentus un investīciju plānus;
- Sadarboties ar kaimiņu novadiem savstarpēji nozīmīgu projektu izstrādē un realizācijā (velo celiņi, tūrisma maršruti);
- Nodrošināt plānveidīgu pašvaldības ceļu tīkla uzturēšanu un rekonstrukciju, kā arī aktīvi līdzdarboties valsts ceļu tīkla kvalitātes nodrošināšanā;
- Izstrādājot jaunus Apbūves noteikumus un noteikumus teritorijas atļautajai un plānotajai izmantošanai, paredzēt stingrus kritērijus vides aizsardzībai, ietekmes uz piegulošajām teritorijām izvērtējumam un sabiedrības interešu ievērošanai;

Šo vadlīniju ievērošana nodrošinās Tērvetes novada teritorijas līdzsvarotu un plānveidīgu attīstību, ievērojot visu iesaistīto pušu intereses un tiesības.

IV NOVADA STRATĒĢISKO MĒRĶU ATBILSTĪBA NACIONĀLO UN REĢIONĀLO PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PRIORITĀTĒM

Izstrādājot Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ir ņemti vērā hierarhiski augstākie plānošanas dokumenti – „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija” un Zemgales plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2006-2026.

„Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija” nosaka galvenos veicamos uzdevumus valstij un sabiedrībai, lai sasniegtu galveno mērķi – ilgtspējīgu un līdzsvarotu valsts attīstību. Šajā dokumentā definētas Latvijas ilgtermiņa attīstības prioritātes:

1. Kultūras telpas attīstība;
2. Ieguldījumi cilvēkkapitālā;
3. Paradigmas maiņa izglītībā;
4. Inovatīva un efektīva ekonomika;
5. Daba kā nākotnes kapitāls;
6. Telpiskās attīstības perspektīva – sasniedzamība, apdzīvojums, interešu telpas;
7. Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Zemgales plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2006-2026 definē Zemgales stratēģiskos attīstības mērķus un prioritātes:

- stratēģiskais mērķis - dzīves kvalitātes nodrošināšana Zemgalē

Prioritātes:

1. Izglītots, radošs un konkurētspējīgs cilvēks;
2. Zināšanu ekonomikas attīstība;
3. Kvalitatīva dzīves vide.

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas mērķu atbilstība Latvijas ilgtermiņa attīstības prioritātēm un Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2006-2026 plānošanas principiem

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006-2026	Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030
Kultūras telpas attīstība	Kultūrvēsturiskā matojuma ilgtspējīga apsaimniekošana, jaunu kultūras vērtību radīšana	SM 1 Aktīva, apmierināta, izglītota sabiedrība SM 2 Kvalitatīva dzīves, atpūtas un darba vide
Ieguldījumi cilvēkkapitālā	Informācijas un zināšanu pieejamības attīstība	SM 1 Aktīva, apmierināta, izglītota sabiedrība
Paradigmas maiņa izglītībā	Zinātnietilpīgas ekonomikas attīstība, virzība uz intelektuālo ražotņu attīstību, ražošanu un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību	SM 1 Aktīva, apmierināta, izglītota sabiedrība
Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība	Informācijas un zināšanu pieejamības attīstība	SM 3 Attīstībai un sadarbībai atvērta pašvaldība
Daba kā nākotnes kapitāls	Vides, dabas resursu, dabas ilgtspējīga apsaimniekošana	SM 2 Kvalitatīva dzīves, atpūtas un darba vide
Telpiskās attīstības perspektīva – sasniedzamība, apdzīvojums, interešu telpas	Policentriskas un līdzsvarotas Zemgales teritorijas attīstības veicināšana, saiknes uzlabošana starp attīstības centriem un lauku teritorijām, attīstot sabiedrisko transportu	SM 2 Kvalitatīva dzīves, atpūtas un darba vide; SM 3 Attīstībai un sadarbībai atvērta pašvaldība
Inovatīva un efektīva ekonomika	Zinātnietilpīgas ekonomikas attīstība, virzība uz intelektuālo ražotņu attīstību, ražošanu un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību	SM 3 Attīstībai un sadarbībai atvērta pašvaldība

V NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Izvērtējot Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas rezultatīvos rādītājus, iespējams sekot līdzi galvenajām novada attīstības tendencēm. Šie rezultatīvie rādītāji raksturo gan kopējo sociāli ekonomisko situāciju novadā, gan salīdzinājumā ar citām Latvijas pašvaldībām. Tie kalpo kā Tērvetes novada attīstības stratēģisko mērķu sasniegšanas indikators.

Par Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas rezultatīvo rādītāju datu apkopošanu un analīzi atbildīga Tērvetes novada domes Attīstības nodaļa, kas katru gadu sagatavo pārskatu par novada attīstības plānošanas dokumentu ieviešanu. Rezultatīvos rādītājus katru gadu iespējams piemērot dažādus, lai iegūtu pēc iespējas objektīvāku situācijas raksturojumu. Reizi trīs gados tiek sagatavots pārskats par trīs gadu rezultātiem, lai gūtu ieskatu attīstības tendencēs.

Ievērojot Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā definētās vadlīnijas, tiek izvērtēti Tērvetes novada attīstības vīzijas rezultatīvie rādītāji, kas paredz pēc 20-30 gadiem arī Tērvetes novadā sasniegt vidējo ES līmeni:

- Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju;
- Bezdarba līmenis;
- Nodarbinātības līmenis.

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas rezultatīvie rādītāji

Nr.	Rādītājs	Vērtība 2012.gadā	Vērtība 2013.gadā	Tendence pret iepriekšējo gadu	Vērtība 2014.gadā	Tendence pret iepriekšējo gadu	Vēlamā tendence 2020.gadā	Avots
1.	Teritorijas attīstības indeksa rangs	37.vieta	nav datu		nav datu		nepazeminās	VRAA
2.	Iedzīvotāju skaits	3993	3924	-69	3821	-103	stabilizējas	PMLP
3.	Demogrāfiskā slodze	476	483	+7	483	0	samazinās	CSP
4.	Bezdarba līmenis %	11,4	11	-0,4	10,2	-0,8	samazinās	NVA
5.	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju (LVL)	214,-	250,-	+36,-	253,-	+3,-	pieaug	Tērvetes nov. dome
6.	Iedzīvotāju apmierinātība ar dzīvi novadā	nav datu	nav datu				pieaug	Pašvaldības aptauja

Lai nodrošinātu Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas veiksmīgu ieviešanu, Tērvetes novada pašvaldība pastāvīgi aktualizē un izstrādā jaunus attīstības plānošanas dokumentus, kas nodrošina ilgtermiņa mērķu sasniegšanu: attīstības programmu un teritorijas plānojumu, kā arī regulāri aktualizē rīcības programmu un investīciju plānu.

Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir dokuments, kas koncentrēti definē novada attīstības saturisko un telpisko struktūru ilgtermiņā. Tajā noteiktie mērķi ir stratēģiski pēc to nozīmes, un šo mērķu sasniegšanai nepieciešama pēctecīga un plānveidīga rīcība.